

Smittskydd

Region Norrbotten

Verksamhetsberättelse 2018

Innehåll

Organisation och resurser	2
Åligganden enligt lag	2
<i>Samverkansaktiviteter</i>	<i>3</i>
<i>Epidemiberedskap</i>	<i>4</i>
<i>Informationsaktiviteter till allmänheten</i>	<i>4</i>
<i>Riktade råd</i>	<i>5</i>
<i>Förebyggande åtgärder.....</i>	<i>5</i>
<i>Stödjande aktiviteter</i>	<i>5</i>
<i>Uppföljning av anmälningar</i>	<i>6</i>
<i>Bevaka stöd.....</i>	<i>6</i>
<i>Följa vårdgivares förebyggande åtgärder</i>	<i>6</i>
<i>Följa smittskyddsläget</i>	<i>7</i>
Myndighetsutövning	7
<i>Anmälan enligt 3 kap 6 § SmL.....</i>	<i>7</i>
<i>Anmälan enligt 4 kap 4 § SmL.....</i>	<i>7</i>
Övrigt	8
Kvalitetsmarkörer.....	9

Strama Norrbotten – verksamhetsberättelse 2018.....10

Organisation och resurser

Smittskydd Norrbotten (SmSk BD) består av en smittskyddsläkare (1,0 tjänst), en ställföreträdande/biträdande smittskyddsläkare (0,5 tjänst), två smittskyddssjuksköterskor (2,0 tjänster) och en smittskyddssekreterare (1,0 tjänst).

Myndigheten har lokaler på Sunderby sjukhus samt ett kontor på Regionhuset.

Smittskyddsläkaren och den biträdande/ställföreträdande smittskyddsläkaren har under 2018 varit organisatoriskt placerad under regiondirektörens stab, Avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd, Vårdkvalitetsenheten. Övriga anställda på Smittskyddsenheten har under 2018 varit administrativt organiserad under Division Närsjukvård men flyttas från och med 1 januari 2019 till Vårdkvalitetsenheten.

Utbildning

Eftersom Smittskydd är en kunskapsförmedlande enhet är en kontinuerlig utbildning och utveckling av personalens kompetens extra viktig. Under året har smittskyddsläkaren deltagit i två, biträdande smittskyddsläkare i en, sjuksköterskorna i sex respektive två och administratören i åtta utbildningar.

Åligganden enligt lag

Smittskyddsverksamheten regleras i smittskyddslagen, SmL (SFS 2004:168). I lagen fastslås regionens övergripande ansvar för att behövliga smittskyddsåtgärder vidtas inom landstingsområdet, och att det ska finnas en smittskyddsläkare som har det samlade ansvaret för att planera, organisera och leda smittskyddet.

1 kap 10 § SmL

Myndigheter inom smittskyddet, andra berörda myndigheter, läkare samt annan hälso- och sjukvårdspersonal skall enligt 1 kap 10 § SmL samverka för att förebygga och begränsa utbrott eller spridning av smittsamma sjukdomar.

Samverkan - Region Norrbotten

- Landstingsfullmäktige - Smittskydd har genomfört en utbildningsdag i ämnet smittskydd.
- Funktionscentrum infektions (FCI). Fem möten med processledningsgruppen samt fem möten med arbetsgruppen har genomförts. En temadag/utbildningsinsats ”Antibiotika ska rädda liv” har genomförts.
- Infektionssektionen. Kontinuerligt utbyte av erfarenheter. Två gemensamma samverkansmöten har genomförts. Hepatit C-behandlingskonferens. MRB-teammöten.
- Vårdhygien - flera formella och informella möten under året.
- Kliniskt mikrobiologiska laboratoriet - ett flertal formella och informella möten under året.
- Strama Norrbotten - verksamheten är organiserad under Smittskydd Norrbotten. Biträdande smittskyddsläkare är ordförande. Se separat verksamhetsberättelse.
- Regionens vaccingrupp har träffats två gånger under året.
- Läkemedel. Samverkan bland annat i det att regionens vaccinsidor uppdaterats. Vaccinportalen har anpassats.

- En tillfällig arbetsgrupp bestående av aktörer från regionen har planerat och genomfört influensa- och pneumokockvaccinationskampanjen 2018 riktat mot vårdpersonal och patienter i risk.
- I samverkan med FCI, företagshälsovården, vårdhygien, studentansvariga samt HR-avdelningen har ett förslag avseende vaccination och hälsoundersökning/screening av personal och studenter tagits fram.
- Gruppen för sexuell hälsa har haft fyra möten under året. Sammakallande är regionens Folkhälsocentrum.
- PVKlas – kontinuerlig samverkan med regionens enhet för smittspårning av klamydia och gonorré. Samverkan med Regionens ungdomsmottagningar.
- Stöd till processen i samband med införandet av funktionen Klamydia.se i länet.
- Blodsmittenätverket – nätverk med fokus på preventionsgrupp personer som injicerar droger. Samverkan för insatser med syfte att minska spridning och öka kunskap om hepatit och hiv. I blodsmittenätverket finns representanter från socialtjänst, psykiatri, kriminalvård, infektionsklinik, smittskydd, missbruksenhet, ungdomsmottagningar, elevhälsa, Länsstyrelsen m fl. Ett formellt möte 2018.
- Pilotprojekt lågtröskelmottagning/sprututbyte i Piteå. Smittskydd deltar i styr- och arbetsgrupperna.
- Regionens enheter för asyl- och flyktingmedicin. Möten och utbildningsinsatser.
- Regionens Patientsäkerhetsråd - samverkan. Smittskydd har deltagit i arrangerad kvalitets- och patientsäkerhetskonferens.
- Regionens Folkhälsocentrum – Smittskydd har medverkat i samband med planeringsdagar samt, vid fem tillfällen, deras enhetsmöten.
- Infektionsklinikens smittspårare TBC – stöd och samverkan.
- Kommunikationsavdelningen - kontakter om nya vårdgivarwebben.
- 1177 – samverkan och utbildningsinsatser.
- Dessutom har smittskydd givit stöd till vårdgivarna vid smittspårning i samband med två större smittspårningsinsatser – mässling samt TBC.

Samverkansaktiviteter - Norrbotten

- Luleå karantänhamn tillsammans med Luleå hamn, Luleå kommun, Region Norrbotten, Tullen och Kustbevakningen.
- Två möten tillsammans med kommunernas livsmedelsinspektörer samt länsveterinär och centralt Livsmedelsverket har hållits. Dessutom upprepade kontakter under året.
- PolSam-gruppen om smitta i förskolan.
- Föreläsning B-hot i samband med Nordsamkonferensen 2018.

Samverkansaktiviteter - nationellt

- Smittskyddsläkarföreningens höstmöte - gemensam träff för landets smittskyddsenheter och Folkhälsomyndigheten (FoHM).
- SmittNorr - tvådagars konferens för de fyra nordliga länens smittskyddsenheter, Östersund.
- FoHM 11-möten, samordningsmöten mellan FoHM och landstingens och regionernas smittskyddsläkare veckovis torsdagar.
- Smittskyddsläkarföreningens, smittskyddssjuksköterskornas och smittskyddsadministratörernas vårmöten.
- Smittskyddsläkaren är invald i Smittskyddsläkarföreningens styrelse – 10 sammanträden under 2018.

- FoHM utvecklingsgrupp för SmiNet 3 via FoHM - 9 möten har genomförts. Smittskydd har även representant i referensgruppen för SmiNet 2.
- HYFS (hygien i förskolan) samt FoHM förskolenätverk inför strategisk planering på nationell nivå - Hälsa i förskolan.
- FoHM kontaktpersonträff.
- FoHM och norra regionens Hiv/STI-preventionsnätverk.
- Arbetsmiljöverket – handläggning multiresistenta bakterier.
- Kriminalvården. Smittskyddsläkaren har uppdrag som sakkunnig i smittskyddsfrågor åt Kriminalvården.
- Smittskyddsläkaren har vid nio tillfällen genomfört utbildningsinsatser samt fungerat som expert gentemot andra myndigheter och organisationer i frågor rörande epidemiologi blodsmitta, framför allt hepatit C.

Samverkansaktiviteter - internationellt

- Internationella åtaganden – Smittskyddsläkarens engagemang i gruppen BEAC Barents TB Programme har avslutats under 2018. Arctic Council ICS Steering Committee – årlig rapportering men inga fysiska möten under 2018.
- Mötet med nätverket Nordic Arctic Communicable Disease Control Network som planerades i Tromsö ställdes in då flygbolaget som skulle nyttjas vid resan till Tromsö gick i konkurs.

6 kap 1 § SmL

Epidemiberedskap

Smittskyddsläkaren har ett samlat ansvar för smittskyddsarbetet inom det område där hen verkar och ska planera, organisera och leda smittskyddet och verka för effektivitet, samordning och likformighet. Smittskyddsläkaren ska därmed också svara för landstingets epidemiplanering. Landstingets epidemiplan har reviderats under året.

Regionen har en formaliserad utbrottsgrupp vars syfte är att stärka beredskap i samband med utbrott av smittsam sjukdom på vårdinrättning. Gruppen har inte behövt sammankallas under året.

Luleå hamn är karantänshamn – samverkan har skett.

6 kap 2 § SmL

I smittskyddsläkarens uppgifter ingår enl. 6 kap 2 § SmL att se till:

1 - att allmänheten har tillgång till den information som behövs för att vara och ena skall kunna skydda sig mot smittsamma sjukdomar.

Informationsaktiviteter till allmänheten

- Smittskyddsenhetens webbsida har omarbetats under året och uppdateras fortlöpande. Smittskydds förstasida besöktes vid i genomsnitt 568 tillfällen per månad
- Smittskydds nyhetsblad ”Smittsant” publicerades 2018 i fyra nummer.
- Information via media har skett vid ett flertal tillfällen under året.
- Smittskydd Norrbotten hade en monter under nio dagar på Nolia-mässan i Piteå. Information med fokus på vaccinationer.

2 - att ge råd och anvisningar om smittskyddsåtgärder för grupper som är särskilt utsatta för smittrisk.

Riktade råd (inklusive utbildning till rådgivare)

- Utvecklingsarbete med avsikt att återknyta kontakt med patienter med blodsmitta (hepatiter) som avbrutit uppföljningen i vården har företagits med infektionskliniken samt psykiatri/missbruksvård.
- ”Kunskap om hiv” – föreläsning för hiv-positiva vid möte arrangerat av Noaks Ark Norra Norrland.
- World AIDS Day, RFSL – deltagande samt föreläsningssats.
- ”Att leva med hiv” – föreläsningssats med målgrupp personal inom vård och omsorg tillsammans med Riksförbundet Noaks Ark.
- Utbildat volontärer åt Noaks Ark Norra Norrland.
- LRF. Föreläst risker för spridning av antibiotikaresistens i samband med djurhållning. Två möten.
- Informerat om vikten av influensa- och pneumokockvaccination till hjärt/lungpatients- och pensionärsföreningar.
- Fortlöpande rådgivning till hälso- och sjukvården och privatpersoner via telefon och e-post har skett.

3 - att förebyggande åtgärder vidtas.

Förebyggande åtgärder

- Se aktiviteter under ”riktade råd” ovan.
- Uppföljning och återkoppling av följsamhet till barnvaccinations- och influensa- och Pneumokockvaccinationsprogrammet, se ”vaccinationer” nedan.
- Som ett led i patientsäkerhetsarbetet har uppföljning och återkoppling av antibiotikaanvändning i primär- och sjukhusvård genomförts.

4 - att stödja behandlande läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal samt andra som är verksamma inom smittskyddet i arbetet mot smittsamma sjukdomar och när det behövs ge råd om lämpliga åtgärder.

Stödjande aktiviteter

- Fortlöpande uppdatering av kunskapsstöd via Smittskydds webbsida.
- Smittskydd har webbportaler för råd kring handläggning som rör smittskydd. Antibiotikaresistens, blodsmitta, epidemiberedskap, förskola/skola, influensa- och pneumokockvaccination, sexuellt överförbara sjukdomar, Strama och antibiotika, tarminfektioner, tuberkulos samt vaccinationer. Samtliga dessa portaler uppdateras kontinuerligt.
- SME har genomfört föreläsningar och utbildningsinsatser kring smittsamma sjukdomar och smittskydd vid 68 tillfällen under året. Majoriteten av insatserna var riktade till Regionens egen personal (varav 12 tillfällen i samband med influensa- och pneumokockvaccinationskampanjen), men även mot andra verksamheter i länet till exempel verksamheter som jobbar med migranter, miljökontoren, personal från skolor och förskolor, äldreomsorg, Noaks Ark, RFSL Norrbotten, LRF etc. Dessutom vid 12 tillfällen i samband med nationella konferenser.
- Ett möte med primärvårdens kontaktläkare har genomförts.

- Två möten med primärvårdens kontaktsjuksköterskor i smittskyddsfrågor har genomförts. Utskick kontaktsköterskebrev.
- Arbete med att förebygga antibiotikaresistens på grund av selektion i samband med antibiotikabehandlingar (eg. Stramaarbete) har pågått under året.
- Utbildning kring SmL och blodsmitta på sjuksköterskeutbildningen LTU har genomförts.
- En utbildningsdag kring Smittskyddsjuridik och angränsande lagstiftning har genomförts.
- Utbildning om smittskydd och vaccinologi har givits i samband med primärvårdens ALK-dagar.
- Handläggningsöverenskommelsen med målgrupp primärvården kring hälsoundersökningar av asylsökande har uppdaterats tillsammans med FCI.

5 - att följa upp anmälningar om inträffade sjukdomsfall och se till att behövliga åtgärder vidtas för att finna smittkällan och personer som kan ha utsatts för smittrisk samt att ändamålsenliga råd och förhållningsregler ges till dem som kan ha smittats.

Uppföljning av anmälningar

För samtliga rapporter om anmälningspliktiga sjukdomar har fortlöpande:

- uppgifter kontrollerats.
- uppgifter som saknats inhämtats.
- nödvändig information till kommunernas MHN och länsstyrelsen vidarebefordrats enligt överenskommelse.
- statistik rörande anmälningspliktiga sjukdomar sammanställts och analyserats.

6 - att bevaka att de personer som bär på en smittsam sjukdom får det stöd eller den vård som påkallas av sjukdomen eller smittrisen.

Bevaka stöd

- Fortlöpande bedömningar har gjorts i samband med kontakter med behandlande läkare samt kontroller av rapporter och anmälningar enligt SmL.
- Fortlöpande har Regionens MRB-team genomfört uppföljning av att patienter med multiresistenta bakterier handlagts korrekt.

7 - att följa att vårdgivare vidtar de åtgärder som krävs för att förebygga smittspridning.

Följa vårdgivares förebyggande åtgärder

- Följsamhet till allmänna och särskilda vaccinationsprogram har analyserats, inklusive influensavaccinationstäckningen för riskpatienter och vårdpersonal - se vaccinationer nedan.
- Under året har antibiotikaförskrivning i både primärvård och sjukhusvård följts upp.

8 - att fortlöpande följa smittskyddsläget i området.

Följa smittskyddsläget

- Fortlöpande sammanställningar och analyser av rapporter om anmälningspliktiga sjukdomar, vaccinationer och annan information har gjorts. En sammanställning av data för hela 2018 kommer att redovisas i Smittsant # 1 och 2 2019.

Myndighetsutövning

Bland smittskyddsläkarens myndighetsuppgifter ses åtgärder efter anmälan till exempel enligt Smittskyddslagen 3 kap 6 § och 4 kap 4 §, d v s när misstänkt smittade inte låter undersöka sig eller att man vid allmänfarliga sjukdomar kan befara smittspridning genom brott mot givna förhållningsregler. 163 ärenden anmäldes under 2018.

Anmälan enligt 3 kap 6 § SmL (125 ärenden)

Klamydia: 122 ärenden, varav:
58 med uppnådd rättelse
10 som överlämnades till annat landsting
19 som fortfarande pågår
34 där personen inte gått att nå

Gonorré: 5 ärenden varav
0 med uppnådd rättelse

Hepatit C: 13 ärenden, varav:
1 med uppnådd rättelse
8 som fortfarande pågår

Hiv: Inga ärenden

TBC: 1 ärende med uppnådd rättelse

Anmälan enligt 4 kap 4 § SmL (15 ärenden)

Hepatit C: 9 ärenden, varav:
1 är uppklarade
7 som fortfarande pågår

Hiv: 2 ärenden, varav:
0 uppklarade
1 pågående

Hepatit B 4 ärenden, varav:
3 pågående

Övrigt

- Smittskyddsläkaren har under 2018 berett ärenden och remisser åt Region Norrbotten samt svarat på remisser riktade till myndigheten.
- Smittskydd har under året deltagit i och drivit FoU-projekt. Hepatit C/Kriminalvårdsprojektet, HCV/Rättpsykiatri samt HCV/Beroendecentrum (drivs av Infektionskliniken), HCV/Co-morbiditet samt HCV – genomgång av diagnosticerade patienter. Dessa pågår samtliga och redovisas separat.
HCV/Co-medicineringsstudien är avslutades 2017 och är redovisad i form av en poster publicerad vid EASL Paris våren 2018. Vi har också deltagit i en studie som genomförts nationellt (KI) som studerat behandlingseffekt, leverkomplikationer och mortalitet vid hepatit D. Studien är publicerad ism. AASLD, San Francisco.
- I kriminalvårdprojektet har 8 mottagningstillfällen genomförts under året. Projektet kommer att redovisas separat.
- Smittskyddsläkaren har under året genomfört 20 mottagningseftermiddagar vid Infektionskliniken SY.

Kvalitetsmarkörer

	<u>Målsättning</u>	<u>Utfall</u>	<u>Kommentar</u>
Myndighetens tillgänglighet			
Tillgänglighet via myndighetstelefonen	Alltid tillgängligt under kontorstid	Kontakt med enhetens personal erhöles direkt vid alla testtillfällena under året.	Målet uppnått
Tillgänglighet via elektroniska myndighetsbrevlådan	Alltid svar inom tre dagar	Samtliga utom 2 besvarades inom tre dagar efter ankomst.	Målet väsentligen uppnått
Myndighetsutövning			
SmL 3:6-ärenden	Alla där person kan identifieras med uppnådd rättelse	58 av 125 = 46 %	Målet inte uppnått
SmL 4:4-ärenden	Alla med uppnådd rättelse	Två med uppnådd rättelse	Målet inte uppnått
Anmälningsspliktiga sjukdomar – uppföljning/utredning			
Tid från diagnos till klinisk anmälan	Mindre än/lika med 2 dagar	Mediantid 1 dag från diagnos till anmälan	Målet uppnått
Spårade partners per fall av klamydia	Minst 3 partners per fall	3,0 partners per fall	Målet uppnått
Antibiotikaförbrukning			
Slutenvård	10 % minskning av kinoloner och 10 % minskning av karbapenemer	Redovisas Smittsant # 2 2018	Redovisas separat
Öppenvård	Mindre än 250 antibiotikarecept per 1000 inv.	Preliminärt 293 recept per 1000 inv. = 2 % minskning jmf. 2017	Viss förbättring men fortsatt arbete viktigt
Vaccinationstäckning			
Vaccination av barn via BVC	Minst 98 % täckning avseende alla vaccin	Data ej färdigbearbetade – redovisas Smittsant # 2	Redovisas separat
Influensavaccination av ålderspensionärer	Minst 75 % täckning	Preliminärt 48 % täckning Redovisas Smittsant # 2	Tydlig förbättring men fortsatt arbete viktigt för att uppnå målet
Influensavaccination av vårdpersonal	Minst 75 % täckning	Redovisas Smittsant # 2	
Rådgivning och utbildning			
Antal utbildningsinsatser	Minst 20 tillfällen	64 tillfällen	Målet uppnått
Antal nr av Smittsant	Minst 4 nr	4 nr	Målet uppnått

Strama Norrbotten 2018

Strama Norrbotten består av antibiotikaintresserade medarbetare som jobbar med frågorna som uppdrag i deras ordinarie tjänster och är inte, som i de flesta andra regioner och landsting, en formaliserad enhet med eget kansli och anställda. Budget för Stramaarbete saknas. Sammankallande och ordförande är den biträdande smittskyddsläkaren.

Insatser under 2018

- Hemsidan har uppdaterats kontinuerligt. Rekommendationer för antibiotikaanvändning - fränsett för kirurgisk antibiotikaproylax - hämtas sedan december 2017 från Nationella Strama.
- Förskrivningsdata och förbrukning gällande antibiotika har samlats ihop och presenterats i Smittsant nummer 2, februari 2018 samt även presenterats för antibiotikaansvariga läkare vid möte i oktober 2018.
- Det har påbörjats arbete med att skapa kontinuerliga rapporter om antibiotikaanvändning från infektionsverket till de antibiotikaansvariga läkarna i öppen- och slutenvård.
- Ordförande har kontinuerligt deltagit i FCI-samarbetet och dess regelbundna möten.
- Deltagande och anordnat två workshops i samband med årets FCI-dag.
- Ordförande har haft ett nära kontinuerligt samarbete med infektionsklinikens MRB-team.
- I oktober anordnades av ordförande ett lunch-till-lunchmöte med de antibiotikaansvariga läkarna i öppen- och slutenvård i Jokkmokk med föreläsningar kring olika ämnen rörande bl.a. antibiotika och resistens hos bakterier.
- Förberedelser för det från Nationella Strama kommande initiativet antibiotikasmarta sjuksköterskor har påbörjats.
- Stramafrågor har tagits upp vid smittskyddets kontaktsköterskedagar.
- Deltagande vid möte med nationella representanter för SVEBAR-samarbetet och stöttning av införande av detta i Norrbotten.
- Deltagande vid Stramadagen i maj av två representanter från Norrbotten.
- Deltagande i Stramautbildning i mars av ordförande.